

Wyzwania stojące przed statystyką publiczną w zakresie monitorowania zjawisk społecznych i gospodarczych na poziomie regionalnym i lokalnym – doświadczenia GUS i WOBR

Katarzyna Wróbel

Seminarium *Znaczenie związków administracji i nauki w planowaniu rozwoju*
Wrocław, 6 marca 2017 r.

Plan prezentacji

- I. Rozwój badań regionalnych a źródła administracyjne
- II. Prace badawcze realizowane na rzecz polityki spójności
- III. Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego
- IV. Współpraca zewnętrzna w regionie - rola Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych
- V. Wnioski – kierunki działania

Specyfika działania statystyki publicznej

Informacje wynikowe

- zróżnicowana tematyka,
- różne źródła - badania statystyczne, systemy administracyjne,
- wysoka jakość - cykliczność / powtarzalność obserwacji (porównywalność w czasie i przestrzeni), stosowanie spójnych standardów klasyfikacyjnych i metodologicznych,
- efekt wielostronnej współpracy (eksperci i partnerzy badań, odbiorcy, respondenci, gestorzy danych).

Koszty związane ze sposobem pozyskania danych:

- z badań statystycznych – pracochłonność procesu badawczego (wszystkie etapy), obciążenie respondentów,
- ze źródeł administracyjnych – złożony proces dostosowania systemów do potrzeb (standardów) statystyki publicznej.

Znaczenie źródeł administracyjnych dla statystyki publicznej

- dążenie do zmniejszenia obciążenia respondentów,
- pierwotne przeznaczenie utworzonego źródła zewnętrznego to często problem w ich implementacji i dostosowaniu do standardów statystyki publicznej,
- dostęp do systemów centralnych coraz sprawniejszy ale ...
- często brak spójności z analogicznymi źródłami na poziomie regionalnym/lokalnym,
- systemy regionalne/lokalne rozproszone i utrzymywane według różniących się między sobą standardów metodycznych i informatycznych,
- utrzymanie źródeł administracyjnych i dbałość o ich regularne zasilanie to wyzwanie przede wszystkim dla gestorów,
- bieżąca i trwała współpraca partnerska to warunek powodzenia efektywnego wykorzystania źródeł zewnętrznych w badaniach regionalnych.

Rozwój badań regionalnych a źródła administracyjne

Potrzeba katalogowania dostępnych źródeł

RSI
REPOZYTORIUM STANDARDÓW
INFORMACYJNYCH

Repozytorium Standardów Informacyjnych – narzędzie umożliwiające przegląd systemów administracyjnych wykorzystywanych przez statystykę w zestandaryzowany sposób

- metadane statystyczne z zakresu działania GUS oraz wybranych jednostek administracji publicznej, zgromadzone w jednym miejscu,
- powszechne udostępnianie ich na potrzeby różnych prac realizowanych przez jednostki administracji publicznej,
- umożliwienie analizy zasobów informacyjnych gromadzonych w kraju,
- ułatwienie wzajemnego ich porównywania i wykorzystywania.

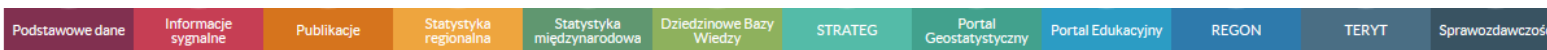

Rozwój badań regionalnych a źródła administracyjne

Dostęp do RSI

<http://stat.gov.pl/metainformacje/repozytorium-standardow-informacyjnych/>

Strona główna > Metainformacje > Repozytorium Standardów Informacyjnych

- > Banki i bazy danych
- > Obszary tematyczne
- > Wskaźniki makroekonomiczne
- > Wskaźniki monitorujące
- > Z prac studialnych
- > Zrównoważony rozwój

- > Czasopisma
- ▼ Metainformacje

- > Słownik pojęć
- > Opis wskaźników ogłaszanych przez Prezesa GUS
- > Opis wskaźników wspólnej polityki UE
- > Szeregi czasowe
- > Jakość w statystyce
- > Klasyfikacje
- > Interpretacje klasyfikacji

Repozytorium Standardów Informacyjnych

Repozytorium Standardów Informacyjnych

RSI
REPOZYTORIUM STANDARDÓW
INFORMACYJNYCH

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa. 7. Oś Priorytetowa: Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji.

Informacje ogólne

Zakres informacji

Tryb i procedura zasilania RSI

Informacje o systemach informacyjnych

Prace badawcze realizowane na rzecz polityki spójności

GUS jako instytucja kluczowa w procesie monitorowania polityki spójności

Projekt „STATYSTYKA DLA POLITYKI SPÓJNOŚCI” (w ramach POPT)

Obszary tematyczne prac badawczych - okres 2013-2015

Dezagregacja wskaźników Europa 2020 (3 tematy)

Dezagregacja wskaźników z obszaru B+R oraz innowacyjności (5)

Dezagregacja wskaźników z obszaru rynku pracy i ubóstwa (2)

Dezagregacja wskaźników z obszaru rachunków narodowych i regionalnych (3)

Monitorowanie obszarów funkcjonalnych (3)

Dezagregacja wskaźników z zakresu usług publicznych (8)

Inne prace badawcze (4)

Bazy (Strateg) i wskaźniki dla monitorowania polityki spójności (3)

Prace badawcze realizowane na rzecz polityki spójności

GUS jako instytucja kluczowa w procesie monitorowania polityki spójności

Projekt „STATYSTYKA DLA POLITYKI SPÓJNOŚCI” (w ramach POPT)

Obszary tematyczne prac badawczych - okres 2016-2018

Rynek pracy, ubóstwo i wykluczenie społeczne (4 tematy)

Usługi publiczne (10)

Ekonomia/Przedsiębiorczość (8)

Obszary funkcjonalne (2)

Energetyka (3)

Środowisko (1)

Badania i rozwój, innowacyjność (5)

Badania kontrfaktyczne (w uzgodn.)

Pozostałe (1)

Rozwój Systemu monitorowania rozwoju STRATEG

Prace badawcze realizowane na rzecz polityki spójności

Dostęp do wyników prac badawczych

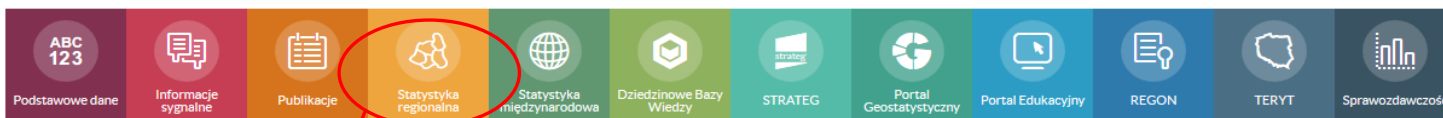

<http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/statystyka-dla-polityki-spojnosci/>

Główny Urząd Statystyczny
Portal Informacyjny

[Informacja o badaniach ankietowych](#) • [Dla mediów](#) • [Dzienniki Urzędowe](#) • [O serwisie](#)

Strona główna > Statystyka regionalna > Statystyka dla polityki spójności

▼ Statystyka regionalna

- ▶ Jednostki terytorialne
- ▶ Badania regionalne
- ▶ Polityka regionalna
- ▶ Statystyka dla polityki spójności
 - ▶ Statystyka dla polityki spójności 2013-2015
 - ▶ Statystyka dla polityki spójności 2016-2018
- ▶ Publikacje regionalne
- ▶ Rankingi statystyczne
- ▶ Informatorium Statystyczne
- ▶ Statystyczne Vademecum Samorządowca

- ▶ Banki i bazy danych
- ▶ Obszary tematyczne
- ▶ Wskaźniki makroekonomiczne
- ▶ Wskaźniki monitorujące

Statystyka dla polityki spójności

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wsparcie systemu monitorowania polityki spójności w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz programowania i monitorowania polityki spójności w perspektywie finansowej 2014-2020

Statystyka dla polityki spójności. Wsparcie systemu monitorowania polityki spójności w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz programowania i monitorowania polityki spójności po 2020 roku

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania rozwoju STRATEG

... efekt wielostronnej współpracy na szczeblu krajowym i regionalnym

Wszystko w jednym miejscu

- ☐ Spójne i zestandaryzowane źródło danych dla monitorowania rozwoju
- ☐ Narzędzie analityczne
- ☐ Publiczny dostęp i bieżąca aktualizacja
- ☐ Wzmocnienie potencjału administracji, w tym funkcja edukacyjna

**NARZĘDZIE NIEZBĘDNE W PROCESIE
ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO**

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania rozwoju STRATEG

- ☐ Obszerny **zestaw kluczowych mierników** monitorujących rozwój (głównie o rocznej częstotliwości) na poziomie kraju, trzech poziomów podziału terytorialnego, obszarów funkcjonalnych, ale także podstawowe wskaźniki dla UE (UE-27, UE-28) i krajów członkowskich (kraj ogółem, NUTS 2)
- ☐ Spójne nazewnictwo wskaźników
- ☐ Obszerny **zbiór metadanych** opisujących wskaźniki
- ☐ Zestaw dodatkowych informacji, m.in. **najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym, raportów i innych opracowań**
- ☐ Narzędzie do wizualizacji danych (w formie map i wykresów)

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania rozwoju STRATEG

Dotychczasowy zakres informacji

- ☐ Na poziomie europejskim:
 - Strategia EUROPA 2020
- ☐ Na poziomie krajowym:
 - Długo- i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
 - 9 zintegrowanych strategii krajowych;
 - Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju;
 - Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia;
 - Umowa Partnerstwa;
 - Krajowe programy operacyjne (ogólnopolskie, ponadregionalne)
- ☐ Na poziomie regionalnym:
 - 16 strategii wojewódzkich (SW)
 - 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO)

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania rozwoju STRATEG

Obecnie wdrażany zakres informacji

- ☐ Na poziomie krajowym:
 - Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju
- ☐ Na poziomie regionalnym:
 - rewizja strategii wojewódzkich (SW) oraz regionalnych programów operacyjnych (RPO) – nowe wskaźniki i ich źródła zasilania (?)
 - wewnątrzwojewódzkie obszary funkcjonalne - strategie ZIT

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

Monitorowanie ZIT a STRATEG

Obszary funkcjonalne uwzględnione w SW/RPO oraz ZIT

Województwo	Obszary funkcjonalne	
	Dostępność w STRATEGu	ZIT
dolnośląskie		Wrocławski Obszar Funkcjonalny
		Aglomeracja Wałbrzyska
		Aglomeracja Jeleniogórska
kujawsko-pomorskie		Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny
lubelskie		Lubelski Obszar Funkcjonalny
lubuskie		MOF Zielonej Góry
		MOF Gorzowa Wielkopolskiego
łódzkie	Łódzki Obszar Metropolitalny	Łódzki Obszar Metropolitalny
małopolskie		Metropolia Krakowska
mazowieckie		Obszar Metropolitalny Warszawy
opolskie	Aglomeracja Opolska	Aglomeracja Opolska
	MOF Rzeszowa	Rzeszowski Obszar Funkcjonalny
podkarpackie	MOF Krosna	
	MOF Mielca	
	MOF Przemyśla	
	MOF Stalowej Woli	
	MOF Tarnobrzegu	
podlaskie		Białostocki Obszar Funkcjonalny
pomorskie		Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

Monitorowanie ZIT a STRATEG

Obszary funkcjonalne uwzględnione w SW/RPO oraz ZIT

Województwo	Obszary funkcjonalne	
	Dostępność w STRATEGu	ZIT
śląskie	Metropolia Górnośląska	Subregion centralny Katowic
	MG i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	
	Aglomeracja Częstochowska	Subregion północny Częstochowy
	AC i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	
	Aglomeracja Rybnicka	Subregion zachodni Rybnika
	AR i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	
	Aglomeracja Bielska	Subregion południowy Bielska-Białej
	AB i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	
świętokrzyskie	Kielecki Obszar Funkcjonalny	Kielecki Obszar Funkcjonalny
warmińsko-mazurskie		Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna
wielkopolskie	Metropolia Poznańska	Metropolia Poznańska
	Ośr. regionalny (Kalisz-Ostrów Wielk.)	Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
zachodniopomorskie	Szczeciński Obszar Metropolitalny	Szczeciński Obszar Metropolitalny
	Aglomeracja Koszalińska	Aglomeracja Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzka

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

Monitorowanie ZIT a STRATEG

Istotne z punktu widzenia implementacji do Systemu ...

- ? **Wybór wskaźników?** - wyłącznie wskaźniki rezultatu (tj. w SW), wskaźniki rezultatu i wybrane z WLWK wskaźniki rezultatu długoterminowego (tj. w RPO) czy również inne (wskaźniki produktu, rezultatu strategicznego)
- ? **Struktura/układ tablic publikacyjnych?** - wobec zróżnicowanych/niejednolitych schematów działania zawartych w dokumentach ZIT (np. cele strategiczne – działania – poddziałania; cele strategiczne – działania strategiczne – priorytety inwestycyjne; cele strategiczne – projekty strategiczne – cele tematyczne – projekty inwestycyjne; cele – priorytety – działania – priorytety inwestycyjne)?
- ? **Priorytety?** - 24 ZITy (17 obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich oraz 7 obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych/regionalnych)?
- ? **Harmonogram implementacji?** - przeglądy i rewizje dokumentów strategicznych i implementacja kierunków i celów *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania rozwoju STRATEG

Inne zmiany obecnie wdrażane

- Wdrożenie aplikacji wspierającej zarządzanie danymi systemu pochodzącymi:
 - ze źródeł międzynarodowych
 - z systemów statystyki publicznej
 - z krajowych źródeł pozastatystycznych
- Wdrożenie interfejsu użytkownika dostosowanego do urządzeń mobilnych
- Wdrożenie rozwiązań zapewniających możliwość personalizacji ustawień użytkownika

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania usług publicznych

SMUP

Skąd pomysł?

- ❑ **Element realizacji projektu strategicznego** wymienionego w *Strategii odpowiedzialnego rozwoju (SOR)* jako „*Powszechny system monitorowania usług publicznych*”.
- ❑ **Potrzeba badania** skuteczności, dostępności i efektywności usług publicznych (ocena funkcjonowania państwa przez obywateli, wpływ na decyzje przedsiębiorców odnośnie aktywności inwestycyjnej).
- ❑ **Rozproszenie informacji** nt. usług publicznych (*np. GUS - BDL i DBW, ZMP/ZPP - System Analiz Samorządowych, Stowarzyszenie Klon/Jawor - Moja polis i Nasza Kasa*).
- *finansowanie*: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój - PO WER (Działanie 2.18 – Wysokiej jakości usługi administracyjne)
- *termin realizacji*: 2017-2018
- *partnerzy*: MSWiA (IP), GUS, ZMP, ZPP, ŚZGiP

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania usług publicznych

SMUP

☐ Zakres merytoryczny projektu:

1. określenie **docelowego modelu** SMUP i zakresu usług objętych monitoringiem;
2. opracowanie **zestawu wskaźników** (definicje, metody prezentacji);
3. określenie **źródeł danych** statystycznych (statystyka publiczna, systemy informacyjne administracji rządowej i samorządowej);
4. wypracowanie efektywnego systemu **trwałego zasilania** informacyjnego;
5. opracowanie **założeń technicznych** (wymagania odnośnie niezbędnych narzędzi i oprogramowania informatycznego oraz projekt interfejsu użytkownika wraz z określeniem jego funkcjonalności).

☐ Obszary badawcze:

1. podatków i opłat lokalnych;
2. zarządzania nieruchomościami;
3. drogownictwa i transportu;
4. ochrony środowiska;
5. inwestycji i budownictwa,
6. geodezji i kartografii,
7. inne (w uzgodn.).

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

System monitorowania usług publicznych

SMUP

Co będzie wyzwaniem w SMUP?

- Komplementarność podejmowanych inicjatyw (*.... od ogólnych założeń metodycznych i informatycznych do trwałego zasilania systemu dobrej jakości danymi*).
- Integracja różnych źródeł informacji.
- Współpraca wielostronna i wielopoziomowa.

Projekty systemowe na rzecz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego

Inne przedsięwzięcia

Budowa systemu monitorowanie polityki miejskiej

Zadanie na etapie wstępnych uzgodnień z Ministerstwem Rozwoju

„lokalizacja” docelowa
systemu monitorowanie polityki miejskiej

Obecne konsultacje z udziałem: Ministerstwa Rozwoju, GUS, Instytutu Rozwoju Miast.

Kluczowa rola w budowie systemu: GUS

Ramowa koncepcja (z uwzględnieniem propozycji typologii miast/obszarów miejskich, zestawu wskaźników, źródeł) jako wstęp do dalszych dyskusji i konsultacji: IRM.

Element wspierający monitorowanie polityki miejskiej: wyniki badań instytucji badawczych.

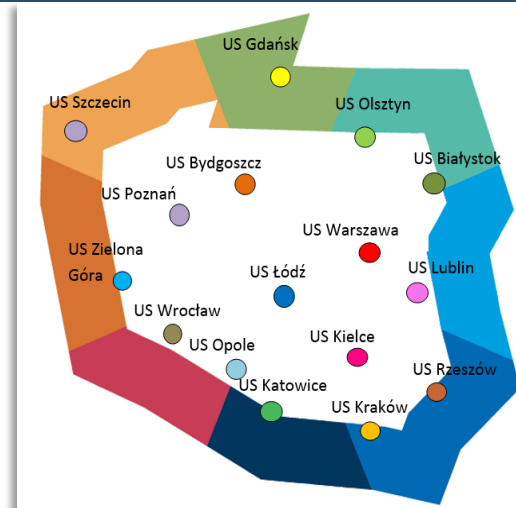
Współpraca zewnętrzna w regionie - rola Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych

Efekty działania

- Sieć 16 Ośrodków - działanie według spójnego modelu zadań we wszystkich urzędach statystycznych.
- 7 lat doświadczenia (2010-2016):

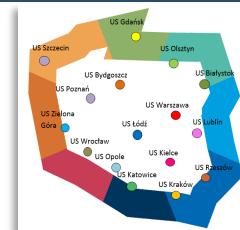

- usystematyzowanie współpracy zewnętrznej w regionie z wieloma partnerami, w tym z samorządem terytorialnym i środowiskiem naukowym,
- zaangażowanie w działania planistyczne i monitorowanie rozwoju regionów:
 - aktywne członkostwo w stałych komitetach, zespołach eksperckich, grupach roboczych,
 - wspieranie partnerów zewnętrznych w projektach badawczo-analitycznych,
 - wiedza nt. potrzeb dotyczących wskaźników statystycznych umożliwiających badanie oddziaływania interwencji publicznej, ich implementacja do PBSSP,
- możliwość określenia dobrych praktyk - **sprawdzone efektywne działania przynoszące obustronne korzyści.**

Współpraca zewnętrzna w regionie - rola Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych

Zakres współpracy – zadania

1. współpraca w zakresie realizacji prac badawczo-analitycznych – całego **procesu badawczego** lub wybranych etapów:
 - projektowanie (identyfikacja źródeł, założenia metodologiczne, dobór metod),
 - realizacja (gromadzenie i przetwarzanie danych),
 - analiza wyników,
 - opracowanie i udostępnianie,
2. udział w **programowaniu i monitorowaniu** rozwoju regionalnego i lokalnego,
3. opracowywanie **problemowych analiz statystycznych**, w tym **diagnozy** sytuacji społeczno-gospodarczej regionów,
4. opracowanie i **udostępnianie danych** statystycznych,
5. współudział w tworzeniu nowych **narzędzi/systemów informacyjnych**,
6. wzajemna **edukacja**.

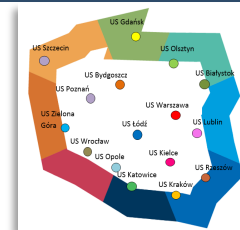
Korzyści

Dla partnerów

- Łatwiejszy **dostęp do rozszerzanej oferty informacyjnej statystyki publicznej** (sp).
- **Dane i produkty sp** dostosowane do potrzeb zewnętrznych.
- Dostęp do **zasobów eksperckich** sp i podniesienie **poziomu wiedzy** na temat sp.
- **Jakość dokumentów** strategicznych i programowych (w kontekście „statystycznym” – doboru i interpretacji wskaźników monitorowania rozwoju).

Dla statystyki publicznej

- Dostęp do potencjalnych **nowych źródeł informacji**, umożliwiający ocenę ich przydatności i ewentualną integrację z zasobami statystycznymi.
- Dostęp do informacji o **potrzebach odbiorców** i stopniu ich zaspokojenia.
- Dostęp do **opinii na temat oferty** statystyki publicznej (szczególnie ważne w przypadku ewaluacji nowych produktów) – informacja zwrotna pozwalająca na doskonalenie oferty informacyjnej.
- Pozyskiwanie **dodatkowych środków** na realizację nowych działań, wspierających rozwój statystycznych badań regionalnych.

Kierunki działania

1. Rozwój badań i analiz regionalnych:

- a. dostępność danych na jak najniższych poziomach agregacji terytorialnej,
- b. tematyka badawcza: m.in. obszary funkcjonalne, usługi publiczne, rynek pracy, ubóstwo i wykluczenie społeczne, przedsiębiorczość, innowacyjność,
- c. wykorzystanie metod kontrfaktycznych,
- d. prowadzenie badań pierwotnych i wtórnych w regionach,
- e. wykorzystanie zaawansowanych metod szacowania (w tym SMO),
- f. rozwój analiz przestrzennych z wykorzystaniem narzędzi i metod GIS.

2. Budowa i rozwój systemów ewaluacji i monitorowania zjawisk społecznych i gospodarczych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Kierunki działania (cd.)

3. Intensyfikacja prac zmierzających do wykorzystania danych ze źródeł zewnętrznych (pokrycie luk informacyjnych, zmniejszanie obciążeń sprawozdawczych respondentów).
4. Integracja źródeł zewnętrznych, zarówno na poziomie krajowym i regionalnym, ale również lokalnym (obecnie rozproszonych).
5. Wzajemna edukacja - na temat:
 - istniejących statystycznych zasobów informacyjnych,
 - roli jakości źródeł zewnętrznych, które mogłyby być zaimplementowane do systemu sp (standardy definicyjne i klasyfikacyjne, systematyczne aktualizowanie informacji, odpowiednie formaty umożliwiające ich przetwarzanie).
6. Zewnętrzne wsparcie finansowe niezbędne dla rozwoju prac badawczych prowadzonych przez statystykę publiczną.

Dziękuję za uwagę